

انتقاد کارشناسان از رویکرد «وفادار به متن» به جای «خلاقیت» در مدارس

زجر خلاقیت زیر زنجیر کتاب‌های درسی

وی ادامه می‌دهد: چون کتاب‌های درسی ما متمرکز است و برای شمال تا جنوب و غرب تا شرق یک کتاب درسی داریم و درخصوص محیط یادگیری و محیط زندگی یادگیرنده بی‌تفاوت است و هیچ واکنشی ندارد، به همین دلیل نمی‌تواند با محیط یادگیری بچه‌ها ارتباط برقرار کند و در این محیط هیچ روش خلاقانه‌ای وجود ندارد و هیچ خلاقیتی شکوفا نخواهد شد.

زرافشان با انتقاد از رویکرد حافظه‌مداری در مدارس می‌گوید: در این روش تدریس، متأسفانه معلم، دانش‌آموز و حتی مدرسه‌ای خوب است که موفق شود همه متن و مفاهیم کتاب درسی را بیان کند و دانش‌آموز، آن‌ها را حفظ کند و یاد بگیرد، بدون اینکه روش خلاقانه‌ای در تدریس استفاده شود.

وی می‌افزاید: در مدارس ما تنها امتحان جهت‌دهنده است و تنها از مفاهیم استفاده می‌شود؛ رویکرد فعال برای یادگیری در مدارس ما برای آموزش مثلاً ریاضی، علوم و... وجود ندارد و از وسایل کمک‌آموزشی در مدارس استفاده نمی‌شود، دانش‌آموزان در مدارس فقط حفظ می‌کنند، ولی یاد نمی‌گیرند.

■ سلطنت کتاب‌های درسی

معاون سابق آموزش متوسطه وزارت آموزش و پرورش با تأکید بر اینکه یکی از کارهایی که باید در مدارس برای پرورش خلاقیت دانش‌آموزان به کار گرفته شود این است که سلطنت کتاب‌های درسی در کلاس از بین برود، ادامه می‌دهد: اگر می‌خواهیم رویکرد آموزشی ما فعال و خلاق باشد، باید شرایط یادگیری، محیط یادگیری و انتخاب معلم را ارزش بدانیم، درغیر این صورت تا وقتی که کتاب در کلاس درس سلطنت می‌کند همچنان حافظه‌مداری حاکم خواهد بود و معلم به دنبال ارائه مفاهیم و دانش‌آموزان به دنبال حفظ کردن مفاهیم هستند و خلاقیت جایی در این مدل آموزشی ندارد.

اگر می‌خواهیم خلاقیت در مدارس جایگاهی داشته باشد، باید خلاقیت تبدیل به ارزش شود و دانش‌آموزی که خلاقیت دارد مورد توجه و قدردانی قرار گیرد، علاوه بر این، کتاب‌های درسی به سمت باز شدن بروند و فرهنگ آموزش را در کلاس درس تغییر دهیم و از آن فرهنگ حمایت کنیم.

وی ادامه می‌دهد: اگر معلم می‌خواهد از محیط کلاس و روش‌های فعال برای آموزش استفاده کند، باید حمایت شود. در سند تحول به موضوع تنوع محیط‌های یادگیری اشاره شده است. محیط یادگیری فقط کلاس درس نیست؛ نمازخانه، حیاط مدرسه و حتی پارک مجاور مدرسه هم می‌تواند محیط یادگیری برای دانش‌آموزان باشد.

وی موضوعات مطرح‌شده در وزارت آموزش و پرورش در خصوص روز بدون کیف و کتاب، کلاس بدون کفش و... را تکراری و شعاری می‌داند و اضافه می‌کند: شعار روز بدون کیف و کتاب قبلاً هم به عنوان یک رویکرد در دوره‌های دیگر بود؛ ولی دوام و استمرار نداشت. البته هدف همین بود که می‌خواست سلطه کتاب درسی را از بین ببرد و به معلم و دانش‌آموز اجازه دهد یک روز چیزی را یاد بگیرند که به آن نیاز دارند.

■ تنگناهای مدارس سنتی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی هم با بیان اینکه به نظر می‌رسد مدارس عصر سنتی و مدرن از بسیاری از تنگناها

و ناملاپمات رنج می‌برند، ادامه می‌دهد: اگرچه نقدهای فراوانی درخصوص اصلاح این مدارس ارائه شده، اما بسیاری از این نقدها نتوانسته کار خاصی انجام دهد. مدرسه خلاق، مدرسه‌ای است که هم از لحاظ معماری و هم از لحاظ مفاهیم ارزشی تفاوت‌های بسیاری با مدارس سنتی و مدرن داشته باشد.

مهرداد ناظری با اشاره به اینکه به‌طور کلی روی تفکر خلاق در مدارس کار جدی نشده به قدس می‌گوید: این موضوع به این برمی‌گردد که در جامعه ما مدل تفکر خلاق مورد توجه خانواده‌ها و جامعه نیست؛ اصولاً عادت به تفکر همگرا دیده می‌شود؛ دوست داریم برای هر پرسش یک پاسخ مشخص و معین داشته باشیم و بدانیم وقتی کاری را شروع می‌کنیم، می‌توانیم به‌راحتی و با کمترین هزینه به آن هدف برسیم؛ این موضوع موجب شده از کار خلاق و تفکر خلاق دور بیفتیم.

وی با بیان اینکه در تفکر خلاق به جای تفکر همگرا هدف، جایگزینی تفکر واگراست، می‌افزاید: در واقع در تفکر واگرا برای یک مسئله پاسخ‌های متنوع و متعددی داده می‌شود، اما به دلیل اینکه جامعه عادت به خطی فکر کردن دارد در مدارس هم تلاش می‌شود همان تفکر

خطی بیشتر آموزش داده شود.

این مدرس خلاقیت ادامه می‌دهد: به‌طور کلی در نظام آموزشی ما فقط تربیت انسان علمی مدنظر است؛ درحالی که یک انسان ابعاد مختلفی دارد و اگر قرار باشد آموزش و پرورش یک نگاه همه‌جانبه داشته باشد، باید به همه ابعاد انسان توجه کند.

■ سبک آموزشی باید تغییر کند

ناظری با اشاره به اینکه مدل نگاه در آموزش و پرورش ما چندبعدی نیست و خلاقیت در آن کمتر دیده می‌شود، می‌گوید: سبک آموزش در نظام آموزشی باید تغییر کند. نیاز است مدارس سبک فعلی را به حالت تعلیق دربیاوریم و به‌طور اساسی مدل فکری مان را تغییر دهیم؛ سرمایه‌گذاری روی حوزه انسان خلاق که امکان تولید فکر و اندیشه دارد و همچنین توجه به منابع فرهنگی مثل ادبیات می‌تواند در راستای رسیدن به انسان خلاق بسیار مؤثر باشد.

وی با اشاره به اینکه در مدرسه خلاق تلاش می‌شود با آمیزه‌ای از رنگ، طرح و ایده‌های نوین در معماری کلاس‌ها و حتی نوع ساخت حیاط مدارس، اتاق معلمان، مدیران و پرسنل خدمه، تحولی اساسی پدید آید، ادامه می‌دهد: در یک کلاس درس خلاق، نحوه چیدمان میز و صندلی‌ها به‌گونه‌ای است که موجب ارتباطات گسترده دانش‌آموزان با یکدیگر می‌شود، همچنین از تراکم و فشارهای فیزیکی آن‌ها بر یکدیگر جلوگیری می‌کند.

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد توضیح می‌دهد: علاوه بر این، فضاهای میان میز و صندلی‌ها به‌گونه‌ای در نظر گرفته می‌شود که عبور دانش‌آموزان و معلم‌ها به‌سادگی صورت گیرد. مهم‌ترین نکته در طراحی داخلی این مدارس، توجه به ترکیب رنگ‌های به کار رفته در اشیای داخلی است.

ناظری تعیین محل کلی مدرسه، نحوه ساخت آن و استفاده از مصالح با نظر متخصصان و کارشناسان را موضوع بسیار مهمی می‌داند و می‌افزاید: آنچه در ساخت مدرسه مهم است، مکان جغرافیایی مدرسه و همچنین فضای کلاس‌ها و اتاق معلمان و مدیران است.

لازم است از طراحی یکدست در مدارس پرهیز شود، چراکه اصلاً دلیلی ندارد همه کلاس‌ها مطابق یک الگو ساخته شوند. وی با تأکید بر اینکه می‌توان با توجه به استفاده‌های متفاوت و دروس مختلف، کلاس‌ها را به اشکال گوناگون طراحی کرد، بیان می‌کند: مثلاً می‌توان در کلاس درسی که قرار است در آن جغرافیا تدریس شود، کلاس به شکل کره زمین طراحی شود تا بچه‌ها بتوانند با حضور روی نقشه جهان به‌طور عینی و عملی زمین را لمس کنند و بشناسند و یا برای کلاس موسیقی لازم است اتاق‌های آکوستیک مطابق با استانداردهای لازم برای آموزش موسیقی ایجاد شود. به‌طور کلی کلاس‌های خلاق، کلاس‌هایی هستند که ممکن است هر روز ریتم متفاوتی با گذشته داشته باشند.

■ کنکور، سد راه خلاقیت

وی یکی از موانع اصلی شکل نگرفتن مدارس خلاق را وجود سدی به نام کنکور می‌داند و ادامه می‌دهد: یک فرد خلاق الزامی در خود نمی‌بیند که با سرعت به یک پرسش پاسخ دهد و بخواهد سریع به جواب برسد، اما برای قبولی در کنکور باید بتواند سریع تست را تشخیص دهد و پاسخ درست را علامت بزند و آن‌هایی در این رقابت موفق‌تر هستند که بتوانند سریع‌تر این کار را انجام دهند.

این مدرس خلاقیت ادامه می‌دهد: فرد خلاق می‌گوید من ابتدا فکر می‌کنم و شاید کوتاه‌ترین راه، بهترین راه نباشد و شاید دورتر این راه، بهترین راه باشد. این‌ها همه موجب می‌شود نظام آموزشی ما کمتر به سمت مدرسه خلاق، تفکر خلاق و یا تربیت انسان خلاق برود.

ناظری به نقش معلمان در پرورش تفکر خلاق اشاره و بیان می‌کند: متأسفانه مشکل این است بیشتر معلمان ما تفکر غیرخلاق دارند؛ یعنی روی خلاقیت در جامعه کار جدی کمتری انجام داده‌ایم؛ به همین دلیل اگر معلمی بتواند خلاق بوده و از تفکر خلاق بهره‌مند باشد و تدریس خلاقانه‌ای داشته باشد، قطعاً می‌تواند مؤثر باشد.

آموزش این نیست که در کلاس یک‌سری اصول آموزشی را به دانش‌آموزان ارائه دهیم؛ آموزش در دوره جدید یعنی خود

زندگی کردن را به بچه‌ها یاد بدهیم، کاری که در کشورها پیشرفته انجام می‌شود و سعی می‌کنند زندگی کردن و کیفیت زیستن را مدنظر قرار دهند.

ناظری عنوان می‌کند: در نظام‌های آموزشی دنیا به این نکته توجه شده که بچه‌ها در مدرسه قرار است با هم بوند، زندگی کردن، حس خوب و درک با هم بودن را تجربه کنند و اساساً هرکس بتواند جایگاه خودش را در هستی مدنظر قرار دهد.

وی با تأکید بر اینکه برای رسیدن به یک دانش‌آموز خلاق باید چهار مرحله یادگیری برای انجام دادن، یادگیری برای بودن، یادگیری برای دانستن و یادگیری برای با هم بودن را آموزش دهیم، ادامه می‌دهد: مدارس ما از این چهار مرحله فقط یادگیری برای دانستن را آموزش می‌دهند؛ یعنی فقط بر محفوظات و حافظه‌محوری تأکید می‌شود.

دنیای جدید، دنیای داشتن‌ها شده؛ درحالی که بودن بچه‌ها مهم است؛ اینکه بچه‌ها چه هستند و چگونه باید در زندگی، خودشان را پیدا کنند؛ خودشناسی را تمرین کنند و به درگشناسی و در نهایت خداشناسی برسند؛ آن‌ها باید این موضوعات را به مرور تمرین کنند.

سبک زندگی

ایران دهمین کشور تولیدکننده پسماند پلاستیکی

روزانه ۵۶ هزار تن پسماند عادی تولیدمی‌کنیم

«غفت زارع» | مدیرکل دفتر مدیریت پسماند

سازمان حفاظت محیط زیست کشور به قدس آنلاین می‌گوید: در کشور ما روزانه ۵۶ هزار تن پسماند عادی تولید می‌شود که حدود ۱۰ تا ۱۳درصد از این مقدار، پسماند پلاستیکی است.

دکتر مهدی خادم‌ثامنی با یادآوری شعار امسال سازمان محیط زیست کشور در روز زمین پاک، می‌گوید: «مشارکت مردم، ایران در برابر پلاستیک، نجات زمین» شعار امسال سازمان محیط زیست کشور در روز زمین پاک است.

■ حداقل زمان برای تجزیه کیسه‌های پلاستیکی

وی درباره آسیب‌های جدی پلاستیک به محیط زیست می‌گوید: پلاستیک‌ها مواد پلیمری هستند که تجزیه ناپذیرند و با قرار گرفتن در محیط زیست، تبدیل به ریزپلاستیک‌ها می‌شوند. این ریزپلاستیک‌ها نه تنها منابع زیستی آب، خاک و هوای کشور را آلوده می‌کنند بلکه به صورت مستقیم و غیرمستقیم وارد زنجیره غذایی شده و موجب تهدید سلامت انسان می‌شوند. علاوه بر این، بلعیدن کیسه‌های پلاستیکی توسط موجودات دریایی و ایجاد خفگی، خسارت زیادی به حیات‌وحش و اکوسیستم دریایی وارد می‌کند.

مدیرکل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست کشور در پاسخ به پرسش ما درباره طول مدت تجزیه کیسه‌های پلاستیکی بیان می‌کند: با توجه به تفاوت نوع پلاستیک‌ها و شرایط محیطی مثل دما و رطوبت، مدت زمان تجزیه نیز متفاوت است، اما آنچه در مورد کیسه‌های پلاستیکی گزارش می‌شود این است که حداقل زمان استفاده از این کیسه‌ها پس از خرید، کمتر از پنج دقیقه بوده و تجزیه همین کیسه‌ها حداقل به چند صد سال زمان نیاز دارد تا از محیط حذف شوند!

■ جمع‌آوری کیسه‌های پلاستیکی توجیه اقتصادی دارد؟

خادم‌ثامنی می‌گوید: در کشور ما روزانه ۵۶ هزار تن پسماند عادی تولید می‌شود که از این مقدار بنا به موقعیت جغرافیایی استان‌ها، حدود ۱۰ تا ۱۳درصد شامل پسماند پلاستیکی است. وی تصریح می‌کند: بیشترین مشکل در زمینه پسماند، موضوع کیسه‌های پلاستیکی است، چراکه وزن سبکی دارند و با کوچک‌ترین وزش باد، در محیط‌رهاسازی می‌شوند و از طرفی هزینه جمع‌آوری این کیسه‌ها و بازافت آن‌ها توجیه اقتصادی ندارد، در نتیجه هم آسیب جدی به محیط زیست وارد و هم سیمای شهری را نازیبا می‌کند.

خادم‌ثامنی درباره رتبه ایران در تولید پسماند پلاستیکی می‌افزاید: گزارش‌های سازمان ملل نشان می‌دهد سالانه ۴۰۰میلیون تن پلاستیک در دنیا تولید می‌شود. اما درباره ایران آمار دقیقی در دست نیست، چراکه نمی‌دانیم چه مقدار پلاستیک در کشور تولید می‌شود، بنابراین نمی‌توان مقایسه کرد ایران چندمین کشور دنیا در تولید پسماند پلاستیکی است. البته در گزارش‌ها آمده ایران به عنوان دهمین کشور پرمصرف پلاستیک است، بنابراین با توجه به اینکه ایران پایه نفتی است، در زمینه تولید پلاستیک از سایر کشورها پیش‌تر و پرمصرف‌تر هستیم.

این کارشناس ارشد محیط زیست عنوان می‌کند: در کشورهای دنیا دربارۀ مصرف کیسه‌های پلاستیکی محدودیت‌های بسیاری اعمال می‌شود، چنان‌که مردم برای استفاده از این کیسه‌ها باید مبلغ زیادی بپردازند اما در کشور ما متأسفانه هنوز چنین اتفاقی رخ نداده است.

مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست کشور می‌گوید: هفته زمین پاک فرصت خوبی برای ترویج فرهنگ سلامت‌محور است تا ذهنیت‌ها و سبک زندگی را از مصرف‌گرایی به سمت زندگی دوستدار محیط زیستی تغییر دهیم.

خادم‌ثامنی ادامه می‌دهد: سال ۱۴۰۰ آیین‌نامه اجرایی کاهش مصرف کیسه‌های پلاستیکی به تمام دستگاه‌ها ابلاغ شده و آن‌ها موظف به اجرای تکالیفی هستند که در آیین‌نامه آمده است؛ ماده سه این آیین‌نامه بر توزیع نشدن کیسه‌های پلاستیکی رایگان تأکید می‌کند.

■ توزیع رایگان کیسه پلاستیکی

وی می‌افزاید: کیسه پلاستیکی یک کالااست و ما هیچ کالایی نداریم که رایگان توزیع شود، اما مردم به اشتباه تصور می‌کنند پلاستیک‌های موجود در فروشگاه‌ها رایگان توزیع می‌شود، در صورتی که فروشنده در حاشیه سود خود، هزینه پلاستیک را آورده و در واقع مشتری‌ان هزینه پلاستیک را روی کالاها ی خریداری شده پرداخت کرده‌اند.

خادم‌ثامنی به مردم توصیه می‌کند مصرف کیسه‌های پلاستیکی را کاهش دهند تا نه تنها محیط زیست بلکه سلامت خودشان مورد تهدید قرار نگیرد، چراکه نجات زمین، نجات خودمان و نسل آینده است.

مدیر کل دفتر مدیریت پسماند سازمان حفاظت محیط زیست کشور امیدوار است مردم مشارکت بیشتری در نگرفتن کیسه پلاستیکی از فروشگاه‌ها داشته باشند و از طرفی فروشگاه‌ها و اصناف نیز مانند نانوائی‌ها کیسه پلاستیکی را با دریافت هزینه در اختیار مردم بگذارند تا به مرور زمان مردم جامعه عادت کنند از ساک‌های پلاستیکی چند بار مصرف و قابل بازیافت یا پارچهای استفاده کنند تا بسیاری از مشکلات محیط زیستی کشور حل شود.

ساخت ۷ هزار

مدرسه در

سه سال

به گزارش برنا

رضامراد صحرایی وزیر آموزش و

پرورش گفت: افتتاح

دولت سیزدهم این

است مدرسه‌سازی را

به عنوان یک اولویت

مورد توجه قرار داد.

نزدیک به سه سال

از آغاز به کار دولت

سیزدهم گذشته و

در این مدت حدود

۷هزار مدرسه در

کشور ساخته شده

که نشان می‌دهد

دولت مردمی فقط

به حال توجه نکرده

بلکه به ساختن

آینده کشور نیز

توجه دارد.

واکنش به

حواشی خرید

جت شخصی

سازمان هواپیمایی

کشوری در واکنش به

حواشی خرید جت

شخصی اطلاعیه‌ای

صادر کرد.

به گزارش ایسکانیوز در

بخشی از این اطلاعیه

آمده است: سال ۱۳۸۲

به‌پیشنهاد وزارت راه

و ترابری و به‌استناد

اصل ۱۳۸ قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران،

آیین‌نامه مالکیت و

بهربرداری هواپیمای

شخصی به تصویب

رسید.

براساس این آیین‌نامه،

هر شخص حقیقی یا

حقوقی دارای تابعیت

جمهوری اسلامی ایران،

مجاز است با رعایت

قوانین و مقررات، اقدام

به خرید و مالکیت

هواپیمای شخصی

غیرنظامی کند.

خرید جت‌های

شخصی نه‌تنها اتفاق

جدیدی نبوده، بلکه

آیین‌نامه مالکیت و

بهربرداری هواپیمای

شخصی سال ۱۳۸۲ به

تصویب رسیده است.